

Duchovní lenost - překážka Boží výchovy

Březen 2006

Motto: Ale kdybychom rozlišili, co sami jsme, nebyli bychom souzeni. 1 (1.Kor.11:31)

Poznámka: Pokud není uvedeno jinak, biblické texty jsou z překladu PNS.

Je lenost dobrá nebo špatná? Kdekdo automaticky odpoví, že špatná. Dokonce tato vlastnost získala velkou míru hanlivého zabarvení. Také se používá často jako velmi zobecňující označení určitého postoje nebo jednání. Přitom nemusí jít nutně přímo o lenost, i když tento termín někdo použije. Tak jako to často bývá i při jiných popisech, použije-li se popis příliš zobecňující, bude tento popis zároveň velmi často mylný. Proto stojí za to říci si, co to vlastně lenost je. Pak se můžeme dostat k tomu, jak tato vlastnost může překážet v Boží výchově nás - lidí.

Nutnost analýzy pojmu

Na úvod jsme si položili otázku, jestli je lenost dobrá nebo špatná. Tady pozor! Jestliže někdo zůstane u konstatování "špatná", nedá se s tím plně souhlasit. Totiž žádná vlastnost není sama o sobě ani dobrá ani špatná. Jen některé z nich se častěji používají k dobrým věcem a jiné ke špatným. Podobně je to s leností. Díky lenosti jinak zvrácených lidí se zlo nerozmáhá tak intenzívně; je to podle úsloví "nejhorší je setkat se s aktivním blbcem". Blbec, který je lenivý, aspoň svou blbostí neublíží, když už není ochoten prospět.

Podobně jsme chráněni díky určité míře lenosti před workoholismem a jinými extrémními postoji. Jestliže se někdo hned po hlavě nevrhá do nových náboženských směrů, nemusí to být nutně jeho prozíravost, ale třeba jen lenost, díky níž raději vyčká. Jestliže to byl náboženský směr chybný, tak mu jeho vyčkání vyšlo (ale ne na základě moudré rozvahy, nýbrž třeba jen lenosti se něčím zabývat - řekněme přímo na základě duchovní lenosti).

Jak zjistíme, většina projevů, jež se obecně zahrnují pod pojmem "lenost" mají základ v celkové životní filosofii člověka, v jeho náhledu na problémy a hledání řešení životních situací. Mluvíme-li tedy o duchovní lenosti, máme na mysli vnitřní přesvědčení a vědomý postoj. Ten může být navenek popírán, často je překrýván chováním, které má vzbudit dojem, že dotyčný lenivý není.

Lenost nemusí být integrální

Dostáváme se k jednomu podstatnému bodu, lenost nemusí zasahovat úplně všechny stránky osobnosti. Můžete narazit na člověka, který fyzicky tvrdě pracuje (nikdo by o něm neřekl, že je lenivý). Ale jakmile tento člověk má začít přemýšlet a jakmile má "překročit svůj stín", narazíte na výmluvy typu "na to já nemám", "s tím se přece nebudu zabývat", "on to někdo vyřeší" a podobně. Pak se dokonce stává, že takový člověk, aby nebyl usvědčen z lenosti, začne o to víc tvrdě pracovat a hledat si všemožné důvody pro to, aby se nemusel zbavovat své lenosti, která může sídlit v jiné oblasti jeho osobnosti.

Podle čeho se pozná lenost?

Nezkušený pozorovatel většinou automaticky očekává, že líný člověk bude pomalý, pasivní, lhostejný. Takový stav může být zapříčiněn leností, ale také nemusí. Podobně jako bolest hlavy může způsobovat vícero příčin (vysoký krevní tlak, poškození krční páteře, kocovina), tak i pasivita nemusí být nutně zapříčiněna jen leností. Např. velmi zranění a zklamaní lidé se projevují pasivně, protože na svůj úděl rezignovali, a mají za to, že již se s ním nedá nic dělat, že je to stav trvalý. V jádru leniví nemusí být, ba právě naopak, do současného stavu se mohli dostat dejme tomu neřízenou extrémní aktivitou. Teď ovšem jde o to, aby v době uzdravování nezůstali na jednom místě, ale v přiměřené míře a pokud možno i ve spolupráci s jinými fundovanými lidmi, v něž mají důvěru, se postupně ze svého stavu dostali.

A obráceně: I člověk velmi aktivní může být ve svém jádru lenivý. Svoji aktivitu používá třeba jako zástěrku pro to, že skutečně podstatné věci života neřeší, nebo se mu do nich zkrátka nechce.

Rozpoznat lenost tedy není jednoduché, ono dost na tom, aby byl člověk poctivý a dokázal lenost rozpoznat na sobě - asi jako když na něj leze nějaká choroba - může příznaky potlačit a přehlížet anebo s nimi začne rovnou něco dělat.

Má cenu se leností zabývat?

Námítka: Má cenu se leností zabývat, když není tou nejpodstatnější příčinou?

Ano, má. Totiž lenost způsobila, že první lidé nebyli ochotni řešit aktivně nastalou situaci. Byli sice schopni uvést důvody, proč pojedli z ovoce, ale tam to končilo. Proč tohle můžeme tvrdit? V 1. Mojžíšově jsou záznamy, které obsahují skutky a postoje, které lidé projevili. V prvních záznamech ještě nenacházíme zprávy o tom, co lidé nedělali a co měli dělat, tohle přichází až s konkrétním zákonem, jenž pojmenoval skutky podstaty dobré a podstaty zlé.

Rím.7:7	Co tedy řekneme? Je Zákon hříchem? Kéž k tomu nikdy nedojde! Skutečně bych byl nepoznal hřích, kdyby nebyl Zákon; a například bych byl neznal chtivost, kdyby Zákon neříkal: "Nebudeš chtivý."
---------	--

Když člověk přišel s nápadem přinést Bohu dar (Kain a Ábel), zemědělství, pastevectví, počátky průmyslu i umění (Jubal, Tubalain), to jsou všechno aktivity, které Bible zmiňuje. Kdyby tedy měl Adam s Evou ještě nějakou jinou aktivitu kromě plození dětí, objevilo by se to v záznamech. Plus pro Adama může být, že není o něm zmínka v oblasti zlých skutků. Ale co dělal proti konání zla jinými ...

Jak tedy souvisí lenost s Boží výchovou?

Sám jsem byl překvapen, když jsem se touto otázkou začal zabývat, k jakým výsledkům je možné se dobrat. Víte, v čem je zásadní rozdíl mezi člověkem a zvířaty? Ve schopnosti tvořit. V této oblasti jsme dostali výbavu oproti zvířatům nesrovnatelnou. Proto je logické, že Bůh jako první začal rozvíjet u lidí tuto vlastnost. Předně si všimněme, že JHVH vychovává člověka tak, že vychází z vlastností a darů (talentů), které člověk má. Toto je podstatný fakt: První lidé neměli stanovený zákon, vše bylo obsaženo v základním ustanovení, aby "*naplnili zem a podmanili si na ní veškeré tvorstvo*". Nebyly diktovány metody, jak tuto úlohu mají vyřešit, ovšem počáteční podmínky dostali dobré. Bůh tvoří tak, že neudělá celou věc až do konce. Práci začal, aby ukázal člověku, kam má směřovat svoje úsilí.

Někdo může poznamenat, jestli se v tomto případě dá mluvit o výchově. Zcela určitě dá. Sám jsem si ověřil, že při výchově (nebo výuce) je dobré v počáteční fázi dát co největší prostor dítěti (žákovi) pro zapojení vlastní tvořivosti. Jakmile předčasně začnu stanovovat normy jak se má co dělat, jakmile předčasně začnu srovnávat a hodnotit jeho výsledky, vyřadím žákovu schopnost dál iniciativně tvořit a víceméně jej pak již směřuji jen k napodobování dříve

použitých metod. Samozřejmě, že člověk ve svých počátcích nemůže podat kvalitní výsledek. Dovednosti zpočátku budou malé, bude tam spousta chyb. Ale snaha dojít k lepšímu výsledku může vyvolat v dítěti (žákovi) otázky, co má udělat, aby jeho výsledek mohl být lepší. Žákovy otázky - to je spouštěcí impuls pro hodnocení, srovnávání, společné hledání. Když se žák začíná ptát, nastupuje role učitele, aby pomohl postupně zodpovědět položené otázky. Co se děje, když je žák příliš lenivý, nezajímá se o řešení daného úkolu a žádnou otázku nepoloží? Jednoduše řečeno: Přerušuje proces výchovy (výuky) a učitel je nucen zvolit jiné, již více nátlakové metody.

Jak Bůh vychovával první lidi?

Podobně v prvních okamžicích lidské existence bylo žádoucí, aby člověk zapojil svou schopnost tvořit a dotvářet věci již předem připravené. Jestliže tedy Eden byl vzorem pro to, jak může vypadat celá země, měl člověk jít a tento Eden postupně rozšířit. Dále pak byl člověk přiveden ke zvířatům, aby je pojmenoval, aby sledoval jejich chování. Z chování zvířat se mohl leccemu naučit, včetně toho, jak se starat o mláďata. První lidé byli vedeni k tvořivosti, ale jejich lenost jim bránila v dalším růstu. V Bibli nemáme žádnou zprávu o tom, že by začali Eden rozšiřovat, také potomky měli až po vyhnání. Neptali se Boha, co by mohli udělat pro zmírnění trestu, když pojedli ze stromu poznání. Již jsme si řekli, že stvořitel při výchově vychází z vlastností a darů, které člověk v tom okamžiku má. Jestliže Adam s Evou příliš ve svém duchovním vývoji od svého vzniku nepokročili a byli leniví, musel Bůh zvolit metody a podmínky, kterými lidi spíše přinutí splnit dříve zadaný úkol, totiž naplnit zemi a podmanit si ji. Když budeme vidět v rozsudku nad zhoubným jednáním prvních lidí jen trest a odsouzení, když tohle budeme hodnotit jen z pohledu současných zkušeností s tresty a souzením, budeme mít dojem, že rozsudek byl příliš krutý a nespravedlivý. To nám zabrání vidět v rozsudku stanovenou sice již víc nátlakovou, ale přece jen důležitou, a čas ukázal, že i opodstatněnou metodu pro další vychovávání lidí. Cíl vychovat člověka na úroveň Boha pro veškeré tvorstvo na této zemi se nezměnil, jen prostředky byly použity jiné. A dále: Když později lidé zjistili, že Bůh zmírnil původní rozsudky (rozsudek za jedení ze stromu, za Kainovu bratrovraždu), nepochopili, že dostávají další příležitost pro nápravu. Naopak si začali myslet podobně jako dnes, že čím více budou bezohlední vůči svému okolí a čím tvrději budou jednat, tím spíše jim Bůh bude odpouštět. Na to, aby sami zjistili, jak to JHVH skutečně myslí, na to byli leniví. Pro hájení svých zájmů se však neštítali ničeho, ani násilí.

1.M.4:23	Lamech tedy složil pro své manželky Adu a Cilu tato slova: "Slyšte můj hlas, vy manželky Lamechovy; dopřejte sluchu mé řeči: Muže jsem zabil, neboť mě zranil, ano mladého muže, neboť mi dal ránu.
1.M.4:24	Jestliže má být Kain pomstěn sedmkrát, potom Lamech sedmasedmdesátkrát."

Námítka: Kdyby byla lenost tak podstatná vlastnost, které bychom se měli vyvarovat, určité by na to Bible poukázala častěji?

Pozdější výchova

Je pravda, že Bible o této vlastnosti mluví ponejvíce až v Příslovích, které sepsal Šalomoun. To však neznamená, že by tato vlastnost nebyla přítomná již dříve. Ovšem Bůh se zaměřil na jiné, pro výchovu svého lidu důležitější vlastnosti. Šalomoun byl hodně tvůrčí král, zabýval se stavitelstvím, organizací chodu země, obchodem, politikou. Při svých snahách zřejmě narážel na lenost jako překážející vlastnost pro rozvoj země. Proto dokázal velmi výstižně charakterizovat postoje lenivých lidí.

Př.10:26	Jako ocet pro zuby a jako dým pro oči, takový je lenoch pro ty, kteří ho vysílají.
Př.13:4	Lenoch se projevuje jako žádostivý, jeho duše však [nemá] nic. Ale právě duše pilných ztuchne.
Př.15:19	Cesta lenocha je jako šípkový plot, ale stezka přímých je nasypaná cesta.
Př.20:4	Lenoch nebude orat, protože je zima; v čase sklizně bude žebrať, ale nebude nic.
Př.24:30	Šel jsem kolem pole lenocha a kolem vinice člověka, kterému bylo zapotřebí srdce.
Př.26:14	Dveře se stále otáčejí na čepu, a lenoch na lehátku.
Př.26:16	Lenoch je ve svých vlastních očích moudřejší než sedm [těch], kteří dávají rozumnou odpověď.
Kaz.10:18	Pro velkou lenost se propadá trámovi, a pro poklesnutí rukou teče do domu.

Dokonce některé verše o lenosti najdeme v Příslovích dvakrát - a co je psáno v Bibli dvakrát, Je třeba brát hodně vážně:

Př.19:24	Lenoch schoval ruku do hodovní misky; nemůže ji ani zvednout zpátky ke svým vlastním ústům.
Př.26:15	Lenoch schoval ruku do hodovní misky; příliš se unavil, než aby ji opět zvedl k ústům.
Př.22:13	Lenoch řekl: "Venku je lev! Uprostřed veřejných prostranství budu zavražděn!"
Př.26:13	Lenoch řekl: "Na cestě je mladý lev, lev uprostřed veřejných prostranství."

On tento popis skutečně vypovídá o něčem závažném:

- Když už lenochovi nestojí za to ani, aby zvedl svůj zadek a najedl se ...
- Když je lenochovi jedno, co se děje venku, hlavně aby sám nemusel nic řešit a nikdo ho neohrožoval ...

Výchova v druhé smlouvě

I když křesťanská část Bible nemluví příliš o lenosti jako takové, přesto mluví o něčem, před čím Kristus jednoznačně varuje a k čemu lenost velmi přispívá. Podívejme se napřed na

Př.19:15	Lenost působí, že se snáší hluboký spánek, a nedbalá duše chodí o hladu.
----------	--

A jiný text:

Př.6:9	Jak dlouho budeš vylehávat, lenochu? Kdy vstaneš ze svého spánku?
Př.6:10	Ještě trochu spánku, ještě trochu dřimoty, ještě trochu poležení se složenýma rukama

Ježíš a apoštolové o lenosti prakticky nemluví, ale o nebezpečí spánku výrazně. Zvláště jeho podobenství ukazující na příchod syna člověka.

Mar.13:35	Zůstaňte proto ostražití, neboť nevíte, kdy přijde pán domu, zda pozdě ve dne, nebo o půlnoci, nebo při kuropění, nebo časně ráno,
Mar.13:36	aby vás, až náhle přijde, nenalezl, jak spíte.
Mar.13:37	Co však říkám vám, říkám všem: Zůstaňte ostražití."
1.Tes.5:4	Ale vy, bratři, vy nejste ve tmě, aby vás ten den zastihl jako zloděje,
1.Tes.5:5	neboť všichni jste synové světla a synové dne. Nepatříme ani noci ani tmě.

1.Tes.5:6	Proto tedy dále nespěme jako ostatní, ale zůstaňme bdělí a buďme střízliví.
1.Tes.5:7	Ti, kteří spí, jsou totiž zvyklí spát v noci a ti, kteří se opíjejí, jsou obvykle opilí v noci.
1.Tes.5:8	Avšak my, kteří patříme dni, buďme střízliví a mějme na sobě pancíř víry a lásky a jako přilbu naději na záchranu,

Samozřejmě, když se lenost rozleze po těle či po duchu, může podpořit další špatné vlastnosti. Nakonec ten člověk, kterému byl svěřen jeden talent, byl od svého Pána kritizován právě proto, že byl "ničemný a lenivý".

Mat.25:26	Pán mu odpověděl a řekl: Ničemný a lenivý otroku, věděl jsi, že sklízím, kde jsem nezaséval, a shromažďuji, kde jsem neprovíval?
-----------	--

S tím, jak se rozrůstá lenost, se přidružují postupně i jiné špatné vlastnosti nebo špatné skutky. Izák, když mu bylo hodně let, zlenivěl natolik, že ztratil soudnost nad chováním svých synů, a zjevně stranil tomu, kdo mu podstrkoval věci milé jeho žaludku. Ano, zpočátku mohl být jeho stav zapříčiněn třeba šokem z mládí, kdy ho chtěl jeho otec obětovat na oltáři Bohu. Proto se mohl do sebe uzavřít. Chodíval na pole.

1.M.24:63	A Izák byl venku a procházel se, aby na poli rozjímal, když se schylovalo k večeru. Když pozvedl oči a podíval se, hle, přicházeli velbloudi.
-----------	---

Problém však je v tom, že postupem času nenásledoval Abraháma, tak jak by se hodilo, a postupně začal ke stáru víc lenivět.

Určitě si též vzpomenete na kněze Eliho a jeho syny. Místo toho, aby synové řádně a poctivě konali kněžskou službu, přilepšovali si ve svůj prospěch, jak to šlo. A otec to nechtěl řešit, nechal to tak.

Dnešní stav

My jsme už vyřešili některé postoje, zodpověděli si základní otázky víry, přijali jsme následování Kristovo jako svou životní cestu, atd. Proto už nemusíme řešit, zda něco děláme např. ze zlého nebo dobrého úmyslu. Náš úmysl může být dobrý. O to víc se nám mohou do cesty začít stavět vlastnosti, které i splnění dobrého úmyslu mohou bránit. Lenost k nim zcela určitě patří.

Př.6:6	Jdi k mravenci, lenochu; pohleď na jeho cesty a zmoudři.
--------	--

Všimněte si, že se Šalomoun nevyjadřuje o lenosti s pohrdáním, ale nabádá k nápravě. Tak jako se dá léčit chřipka, tak i s leností se dá něco dělat. Jen je třeba nezapomenout, že jako chřipka tak i lenost se dokáže vrátit.

I křesťan může mít dojem, že stavět se proti lenosti není tak důležité. Jedním z důvodů může být fakt, že přítomnost lenosti nevyvolává záporné pocity, leností se člověk necítí ohrožen. Když srovnáte tento pocit se strachem, je jasné, že to jsou velmi odlišné pocity, z nichž strach pocítujeme daleko intenzivněji a jeho přítomnost je nám nepříjemná; přímo cítíme, jak nás strach ochromuje. Proto máme za to, že je lepší bojovat spíš proti strachu než proti lenosti. Jenže ono to tak úplně není. Podívejme se na dvě hlediska boje proti strachu z Davidova života:

1.Sam.17:32	A David pak Saulovi řekl: "Ať se v žádném muži nehrouť srdce. Tvůj sluha půjde a skutečně bude bojovat s tím Filištinem."
1.Sam.17:33	Ale Saul řekl Davidovi: "Nejsi schopen jít proti tomu Filištinovi, abys s ním bojoval, neboť jsi jen chlapec, a on je válečníkem od svého chlapectví."
1.Sam.17:34	A David dále řekl Saulovi: "Tvůj sluha se stal pastýřem svého otce mezi stádem bravu, a přišel lev a také medvěd a [každý] odnesl ze stáda ovci."
1.Sam.17:35	A vyšel jsem za ním a srazil ho a vyprostil [ji] z jeho tlapy. Když se proti mně začal zvedat, popadl jsem ho za bradu a srazil ho a usmrtil ho."
1.Sam.17:36	Lva i medvěda srazil tvůj sluha; a tenhle neobřezaný Filištin se stane podobným jednomu z nich, neboť popichoval bitevní linie živého Boha."
1.Sam.17:37	Potom David dodal: "Jehova, který mě osvobodil ze lví tlapy a z medvědí tlapy, ten mě osvobodí z ruky toho Filištína." A tak Saul řekl Davidovi: "Jdi, a kéž sám Jehova prokáže, že je s tebou."
1.Sam.21:10	Potom David vstal a utíkal toho dne dál kvůli Saulovi a posléze přišel ke gatskému králi Achišovi.
1.Sam.21:11	A Achišovi začali říkat jeho sluhové: "Není tenhle David králem země? Neodpovídali právě jemu tanci a neříkali: Saul srazil své tisíce a David své desetitisíce?"
1.Sam.21:12	A David si ta slova začal brát k srdci a dostal velký strach kvůli gatskému králi Achišovi.
1.Sam.21:13	Zastřel tedy před jejich očima svůj zdravý rozum a začal si v jejich ruce počínat nepřičetně a stále dělal křížky po dveřích brány a nechal si po vousech stékat sliny.
1.Sam.21:14	Konečně řekl Achiš svým sluhům: "Tady vidíte muže, který se chová pomateně. Proč byste ho měli vodit ke mně?"
1.Sam.21:15	Potřebuji snad pomatené lidi, že jste mi ho přivedli, aby se u mne choval pomateně? Měl by tenhle přijít do mého domu?"
1.Sam.22:1	David tedy odtamtud odešel a unikl do adulamské jeskyně; a doslechli se o tom jeho bratři a celý dům jeho otce a sešli tam k němu.

V prvním případě David strach neměl. Jednak díky tomu, že již dříve řešil situace pro něj zdánlivě neřešitelné a pak také věřil, že ho Bůh v tak závažné situaci nenechá. V druhém případě však, když se dostal do nepřátelského města a když byl rozpoznán, strach dostal. Podstatné však bylo, že ani v tomto případě to nevzdal, opět hledal způsob, jak se z neřešitelné situace dostat. V prvním případě použil své síly a moudrosti v přímém boji, v druhém zase spíš taktiky lsti. Stačí si jednoduše uvědomit, že kdyby udělal jen, co se po něm chce a nic dalšího k tomu nepřidal, nemusel se třeba ani svého kralování dočkat.

Podobně známá situace v Gecemanské zahradě. Kdyby si strachem ochromený Ježíš řekl "můj otec to vyřeší" a šel by spát, nebyl by jistě svým duchem tak připraven na následující zkoušku.

Odklony k nesprávnému náboženství

Nedávno jsem se zabýval otázkou, proč se hodně lidí nadchne různými spirituálními směry a proč tyto směry jsou pro ně kolikrát přitažlivější než následování Krista Ježíše a hledání skutečné pravdivosti světa. Došel jsem k tomu, že mnohokrát jsou jiné cesty přitažlivější právě proto, že nabízejí "mnoho za málo". Člověk nemusí prakticky nic dělat a má po čem toužit. To je zřejmé odvolání se na přítomnou lenost. (Poznámka: Vztahuje se většinou na "řadové" jedince, kteří jsou "konzumenty" těchto ideologií.) Podobně jsou koncipovány i

obchodní reklamy. Věřte, že kdyby reklamy odvolávající se na přítomnost lenosti nebyly tak účinné, dávno by se zaměnily za jiné metody.

A obráceně jsem si položil otázku, jak je možné, že i v křesťanských církvích se nachází dost lidí, kteří nemají své životní postoje dostatečně zpracované, a tudíž je těžké, aby se hnuli z místa. Pochopitelně jsem zjistil, že důvodem nemusí být nutně lenost, že to mohou být složité a velmi propletené důvody. Nicméně aby člověk mohl svůj život řešit, potřebuje mnohdy zjistit, zda mu v konání nebrání něco, co sice nemusí být úplně klíčové, ale co by naopak mohl u sebe dobře rozpoznat a tak si aspoň částečně od břemene ulevit.

1.Kor.11:30	Proto jsou mnozí mezi vámi slabí a churaví a celkem dost [jich] spí [ve smrti].
1.Kor.11:31	Ale kdybychom rozlišili, co sami jsme, nebyli bychom souzeni.
1.Kor.11:32	Když jsme však souzeni, jsme ukázněváni Jehovou, abychom nebyli odsouzeni se světem.

Tomu, kdo nepracuje na svém duchovním růstu, hrozí, že se ve snaze zalíbit Bohu (ve skutečnosti hlavně lidem) dostane až na úroveň chování, jež bychom mohli nazvat modlářstvím. Pokud takový člověk se dál nerozvíjí, ale chce se chovat co nejvíc zbožně, přestane rozlišovat co je správné a proč to tak je, a bezmezně vyvýší svoji (nebo církevní) představu Boha nad snahu ho pravdivě hledat. Jakmile se mu stane idolem jeho vlastní představa Boha, jakmile se začne formovat jen podle této představy, stává se z něj modlář. Proto Bůh nechtěl, aby si Izrael zhotovoval jakékoli zpodobení Boha.

Přitom by někdy stačilo víc se zaměřit a víc pracovat se svou duchovní leností a nezůstávat jen u své neměnné představy o Bohu. Vzpomeňte na Izrael, který chtěl, aby jim Mojžíš udělal Boha. Na první pohled to mohlo vypadat zbožně, ve skutečnosti se jim nechtělo hledat pravý důvod jejich nevíry.

Modlářství satanovi vyhovuje. Takový člověk veškerou náboženskou potřebu vyčerpá pro marné uctívání, je tím nasycen a přitom vzdálen od pravdivého poznání. Takový člověk má dojem, že jeho způsob víry je ten, který se líbí Bohu, a proto nehodlá nic dalšího na své víře a poznání měnit.

U takového člověka není možné se dovolat slyšícího ucha a vnímavého srdce.

Mat.13:13	Proto k nim mluvím a používám podobenství, protože hledí a hledí marně, slyší a slyší marně, ani smysl toho nechápou;
-----------	---

Pokud je církev dál než náš osobní růst, je dobré, abychom se účastnili církevních aktivit a tak se něco naučili od těch, kteří jsou dál. Tak jako doslovné dítě potřebuje školu k získání vzdělání, tak také duchovní dítě potřebuje ke svému růstu církev. V okamžiku, kdy by již náš růst měl dosáhnout určité úrovně, měli bychom sami aktivně přispívat k růstu druhých. Uprostřed církve to jde snáze, stačí se řídit tím, co církev považuje za dobré a to činit. Ve skutečnosti však Bůh chce, aby i církve rostly v úrovni ducha, a proto nás vystavuje konfrontaci naší duchovní úrovně s duchovní úrovní církve. Pokud pochopíme, že pro další vývoj je užitečnější hledat hlubší podstatu významu Božího slova, pokud pochopíme, že pravdivost není zakonzervovaná v úrovni poznání, ke které se dobral někdo před námi, pokud pochopíme, že poctivé hledání není jen kritika a vzpoura vůči předchozí duchovní úrovni jednotlivců či církví, máme naději pokročit o kus dál.

Je třeba si uvědomit, že zvláště počátky takového osobního růstu se setkají s mnoha neúspěchy a kolikrát i nepochopením ze strany okolí. Avšak vytrvalost a poctivý přístup, poctivé ověřování, zda jsme z cesty příliš neodbočili, případná korekce směru, to vše časem přinese své ovoce od Otce nebeského požehnání.

Mat.6:33	Neustále tedy hledejte nejprve království a jeho spravedlnost, a to všechno
----------	---

[ostatní] vám bude přidáno.

Na pomoc proti lenosti si můžeme vzít zodpovědnost. Ta pomůže víc než jen spoléhání na momentální chtění či nechtění. Jestliže chceme dojít k určitému cíli, potřebujeme se mnohdy překonat a udělat to, o čem víme, že má smysl a co prospěje Božím věcem. Zvláště to platí tam, kde něco moc neumíme. Ono je ostatně přirozené, že to, co člověk moc neumí, to se mu ani moc dělat nechce. I když časem získá dovednost a praxi, stejně se dostaví pocit nechtění, nechut' překonat sebe, nechut' řešit neznámou situaci, obavy z možných konfliktů.

Ř.7:22	Podle člověka, jímž jsem ve [svém] nitru, mám skutečně potěšení v Božím zákoně,
Ř.7:23	ale ve svých údech spatřuji jiný zákon, jenž válčí proti zákonu mé mysli a vede mě do zajetí zákona hříchu, který je v mých údech.

Jde o to, aby nám v našem tvořivém přístupu nebránila lenost. Dost na tom, když se nám postaví do cesty jiné vlastnosti, s nimiž se hůř pracuje. Ještě něco: Bůh nás vychovává dosud připuštěním zla. Jestliže jsme již pochopili a rozeznali, že výchova skrze osobní zkušenost se zlem pro nás přestává být tím podstatným pro to, abychom v životě šli dopředu za dobrými Božími věcmi, o to víc potřebujeme pro dosažení svých cílů se zbavit nadměrné lenosti, pokud ji máme. Pokud ji nemáme, jsme v tomto ohledu šťastní. Stejně si ale musíme dát pozor, aby se nám tato zdánlivě málo škodná vlastnost nepřipletla pod nohy, nebo nás příliš nepřemohla.

A obráceně: Čeho se u nás Bůh může dovolat, když se nám nechce nic měnit, nejsme ochotni jít dál, hledat odpovědi na kladené otázky, zabývat se novým řešením apod.?

Není sebezkoumání nebezpečné?

Námítka: Když ani odborník dobře nemůže rozpoznat co je lenost a co už pochází z jiných defektů, co teprve laik? Nemohu si takovým sebezkoumáním spíš ublížit?

Většinou si člověk vlastním sebezkoumáním neublíží víc, než si dosud ubližuje. Naopak, pokud se snaží o co nejpravdivější sebezkoumání, může mu to částečně pomoci překonat tendenci sebeubližování. Opakem je sebeospravedlňování a přehnaně vysoké smýšlení o sobě. K pravdivějšímu sebezkoumáním může pomoci si uvědomit několik základních a přitom podstatných faktů:

- 1) Víím, co hledám, za čím a kým jdu.
- 2) Snažím se být sám před sebou co nejpravdivější. Vždyť nejde o to, jak mne lidé vidí, ale hlavně o to, jaký jsem ve skutečnosti, jaký chci opravdu být a k čemu mne může Bůh ještě přivést.
- 3) Je dobré si stanovit cíle třeba menší, ale dosažitelné, namísto těch hrdinských, ale vzdálených někde v nedohlednu. Splnění menšího cíle jsem schopen lépe a dříve zhodnotit než cíle velmi vzdáleného.
- 4) Nebrat lenost jen jako hanlivé označení, ale jako odpor proti hlavnímu úkolu lidstva: ovládnout Zemi a její ekosystém a spravovat ji.
Motivem k překonávání lenosti by měla být odpovědnost vzhledem k hlavnímu úkolu lidstva. Pozor! Hlásání evangelia a přivádění lidí pod autoritu Ježíše Krista je dílčím úkolem ve vývoji lidstva, je to cesta záchrany, napravení toho, co Adam s Evou pokazili. Je to cíl platný pro dovršení 2. smlouvy. Původní úkol daný prvním lidem stále platí a jak se můžeme přesvědčit, nikde ho v Písmu Bůh neodvolal.
- 5) Člověk by se měl snažit o pokrok. Měřítkem kvality člověka je míra úsilí, se kterým člověk překonává sám sebe, aby se stal lepším vzhledem k Božím záměrům, jejich plnění a

osobní angažovanosti. Tato míra se pozná podle toho, když člověk k danému úkolu připojí ještě něco navíc než kolik je od něj žádáno. Pochopitelně tohle nemusí dělat u všech úkolů, ale měl by mít jasno, které úkoly jsou pro něj důležité a u kterých by se takto měl chovat.

6) A aby člověk věděl o Božích záměrech, musí je hledat - musí hledat Boha, jeho vlastnosti, cíle, prostředky atd. Musí hledat království a jeho spravedlnost.

Hledat a ne se vymlouvat. Vymlouvat se lze i na poslušnost a jiné jinak dobré vlastnosti.

7) Lenost vede k modloslužbě, která je postavena na stagnaci. Všechna uctívání, která nevyzývají k osobní snaze v hledání Boha a jeho záměrů, navádějí k lenosti a modloslužbě.

Patří sem i islám a většina ne-li všechna východní náboženství (učení o nirváně atd.).

8) Cílem je nalezení správné cesty a úsilí po ní jít kupředu. Jednotlivé smlouvy Boha s lidstvem ukazují jen k milníkům na této cestě. Proto je třeba nezůstat v představách o Bohu na jednom místě. Křesťan by neměl utíkat od řešení problémů jen proto, že má dojem, že řešení neexistuje anebo že zásadní otázky může řešit jen příslušná autorita. Nakonec, a to je to podstatné, měli bychom si dostatečně uvědomit, že na dosažení cíle dotvoření Boží země nejsme sami.

2.Kor.13:5	Zkoušejte, zda jste ve víře, prokazujte, co sami jste. Nebo [snad] nerozpoznáváte, že Ježíš Kristus je ve spojení s vámi? Ledaže jste neschválení.
Sd.18:9	A tak řekli: "Vstaňte přece a vyjděme proti nim; viděli jsme totiž zemi, a pohleďte, je velmi dobrá. A vy jste váhaví. Nebud'te leniví jít, abyste vešli a vzali tu zemi do vlastnictví.
Žid.6:11	Toužíme však, aby každý z vás projevoval tutéž přičinlivost, abyste tak měli plnou jistotu naděje až do konce,
Žid.6:12	abyste nezlenivěli, ale byli napodobiteli těch, kteří prostřednictvím víry a trpělivosti zdědí sliby.

[Zpět na seznam](#)